

**БЕКТЕМ**

Батыралы Сыдыков атындагы  
Кыргыз-Өзбек эл аралык

университетинин илимий  
иштер боюнча проректору,  
т.и.д., профессор М. М. Исманов

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2023-жыл



**Мураталиева Уркуя Тойчувнанын 10.02.01 – кыргыз тили  
адистиги боюнча кандидаттык экзаменинин кошумча программасы**

**Кошумча программанын мазмуну**

Программанын мазмуну тилдин теориясын, тил илиминдеги риториканын негизги түшүнүктөрүн, түрлөргө бөлүнүшү менен ордун, изилденишин, педагогикалык риториканын максаты жана милдетин, чечендик өнөрдүн өнүгүү этаптарын, ораторлорду түрлөргө бөлүштүрүүнүн принциптерин камтыйт. Мындан тышкары тексттин риторикалык анализин, текстке риторикалык анализ берүүнүн өзгөчөлүктөрүн талдоого алат.

Дисциплина коммуникациянын башка түрлөрү менен катар, адамзат коомунда вербалдык коммуникациянын азыркы учурдагыдай деңгээлге жетип, татаал системага айланып, байланыштын ар кандай чөйрөлөрүндө баарлашуу жөндөмдүүлүгүн чагылдырат.

**Сунушталган адабияттардын тизмеси:**

1. Абрамова Н.А. Никулина И.А. "Риторика. Учебное пособие для специалитета" [Текст]/ Абрамова Н., Никулина И. // — М.: Проспект, 2021.
2. Авеличев А.К. Возвращение риторики // Общая риторика. Ж.Дюбуа, Ф.Пир,
3. Аннушкин В. И. Первая русская риторика[Текст]/ Аннушкин В. //- М.: Знание, 1989. -64с.
4. Андреев В.И. Деловая риторика. [Текст]/Андреев В.//- М., «Народное образование» 1995
5. Аристотель. Риторика / Пер. Н. Платонова // Античные риторики / Под ред. А. А. Тахо-Годи. М.: Изд. МГУ, 1978.
6. Бредемайер К. Черная риторика: Власть и магия слова [Текст] /Бредемайер К// ; Пер. с нем. — 12-е изд. — М.: Альпина Паблишерз, 2014.

7. Брынская О.П. Основные черты американской риторики новейшего времени: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук. (10.02.19) [Текст] / Брынская О.// - М.: Изд-во Московского университета, 1979.
8. Горобец Л.Н. «Педагогическая риторика»: теория и практика обучения студентов-нефилологов риторической компетенции (монография) [Текст] / Горобец Л.// - М., Армавир. 2008.
9. Маразыков Т.С. Вербалдык сүйлөшүүнүн табияты//Кыргыз тили жана адабияты [Текст]/Маразыков Т.// - Б., -2004. - №6. - 12-15 б.
10. Мусаев С.Ж. Кеп маданиятынын маселелери [Текст]/Мусаев С.// - Б., -1993.
11. Мусаев С.Ж. Кеп маданияты жана норма [Текст]/Мусаев С.// - Б., -1993.
12. Мусаева В. “Кыргыз элиндеги чечендик өнөр” [Текст] / Мусаева В.// Кыргыз элинин чечендик өнөрү. Илимий публицистикалык макалалар. - Б., “Турар”, 2016.
13. Сидоренко Л.П., Петрова Н. Н. К вопросу о сопоставлении категорий «риторика», «софистика», «неориторика», «общая риторика», «черная риторика». [Текст] / Сидоренко Л, Петрова Н.// — Екатеринбург : УрФУ, 2015.
14. Стернин, И.А. Риторика . [Текст] / Стернин И.// - Воронеж: Издательство «Кварта», 2002. - 224 с.
15. Сыздык Рабига Сөз күдүрөтү. [Текст] / Сыздык Р.// “Атамұра”, 2005.
16. Черепанова И. Ю. Вербальная суггестия: теория, методика, социально-лингвистический эксперимент: Автореф. дис. д-ра филол. наук. [Текст] / Черепанова И. //.: М., 1996.
17. Хазагерев Г.Г. Риторический словарь. [Текст] / Хазагерев Г.//.: М.: Флинта, 2009. 431 с.
18. Черторицкая, Т.В. Ораторское искусство Древней Руси [Текст] / Черторицкая Т // Красноречие Древней Руси (XI - XVIII вв.). - М., 1987. - С. 5
19. Чуешов В.И. О единстве логики и риторики в анализе аргументационного дискурса // Логико-философские штудии, [Текст] / Чуешов В.// 2008. — №.6. — С.37-49.
20. Успенский, Б.А. Отношение к грамматике и риторике в Древней Руси (XVI - XVII вв.) [Текст]/ Б.А. Успенский // Литература и искусство в системе культуры. - М., 1988. - С. 208 - 224.

**Кандидаттык экзамендин кошумча программасынын суроолору:**

1. Риторика илим катары.
2. Риторика илиминин пайда болушу жана өнүгүшү.

3. Риториканын негизги түшүнүктөрү жана түрлөрү.
4. Риториканын изилдениши.
5. Педагогикалык риториканын максаты жана милдети.
6. Чечендик өнөр жөнүндө.
7. Чечендик өнөрдүн өнүгүү этаптары.
8. Ораторлордун түрлөргө бөлүнүшү.
9. Риторикалык канон түшүнүгү.
10. Полемикалык риторика жөнүндө.
11. Кеп ишмердүүлүгүнүн түрлөрү.
12. Аргументация түшүнүгү.
13. Риторикалык принциптер жана ыкмалар.
14. Эл алдына чыгып сүйлөөнүн талаптары.
15. Массалык аудиторияны манипуляциялоонун принциптери жана эрежелери.
16. Сүйлөө коммуникациясындагы ирония.
17. Байыркы дүйнөдөгү риторика.
18. Паралингвистикалык каражаттар.
19. Сүйлөө этикети коомдук көрүнүш катары.
20. Сүйлөнүүчү сөздүн мазмунуна жараша кептин бөлүнүшү.

**Б. Сыдыков атындагы  
КӨЭАУнун кыргыз филологиясы  
кафедрасынын башчысы, филология  
илимдеринин кандидаты, доцент**



**Б. Т. Исмаилова**